

ՊԱՅՄԱՆՔ

Լոյսը կը հրատարակուի Չորեք-
շաբթի եւ Շաբաթ օրեր :

Կ. պոլսոյ համար Տարեկան
գինն է մէկ իրա Օսմանեան կան-
խիկ վճարելի :

Դուրս գնացած լրագրաց համ-
բուն ծախքը առնողին վրայ է :

Մէկ քերթը 40 փարս :

ՀԱՆԳԵՍ ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Նամակ կամ ուրիշ գրութիւն
պէտք է ուղղել Առ Մ. Գափա-
մանեան Կ. պոլիս, Չագմագըլար,
Սիւմալիլլի խան քիւ 47,
Տնտեսան սպարանք :

Ծանուցման տողը մէկ անգամի
համար 5 դր. 2 անգամի համար
2 դր. է, իսկ աւելի անգամնե-
րու համար գրաւ սահմանափակ
կ'ըլլայ :

ԲԱՆԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ

Հետեւեալ ընտիր բանախօսութիւ-
նը՝ զոր բրաւ Մեծ. Յ. Մերեթեմուի
էֆէնտի ղառակական տօնի շնորհաւո-
րութեան պաշխուտը Ամեն. Ս. Պատ-
րիարք Հայրն, կը փութամք մեք եւս
հրատարակել :

Բարձրաշնորհ Տէր .

Անհանգստութիւն անձնական եւ
գանաքան պարագայք չթողարկեցին
Ձեզ այս անգամ, որ Երեւոյնոյ բե-
մէն եւ Ձեր պաշտօնական Աթոռոյն
վրայէն շնորհաւորէիք զԱզգի. Ս. Յա-
րութեան տօնին առթիւ : Եւ սակայն
Ձեր Սրբաշնորհութեան բնաձիր հանգա-
մանք մի այնպիսի ձգողական զօրու-
թիւն կը կազմեն ի Ձեզ, որ զմեզ մինչ
այսր ի բարձունս խորհրդի ալ կը
բերէ, Ձեր հայրական օրհնութիւննե-
րն ընդունելու համար :

Նախընթաց Զատիկ տօնին էր որ,
զԱզգի ներկայացնող մարմնոց բարե-
մտութիւն իւրեր Ձեր Պատրիարքական
Աթոռոյն առջեւ տրտայտած պա-
հուս, կ'ըսէին թէ՛ «Պէտք է որ Տ. Ներ-
սէս Պատրիարքն՝ այս միջոցին մանա-
ւանդ ճշմարտութիւնը լսելի ընէ, իւր
բնաձիր հանճարովի :

Եւ Ձեր Սրբաշնորհութիւնն, Ամենա-
պատիւ Տէր, այնպէս ըրաւ :

Ուստի այսօր ալ բախտաւոր եմ
աւետելու թէ՛ «Տ. Ներսէս Պատրիարք
ճշմարտութիւնը լսելի ըրաւ, իւր ի-
մասունքն իւրմունքովի :

Վասն զի յայնմ հետէ բոլորած տա-
րեցիկանի միջոցին Ձեր Ամենապատ-
ւութեան անձնուրաց ջանքերն, յայտ-
դեցան մեր ազգային անմեղ ըզձից եւ
արդար անկախութեան օրինաւորու-
թեան ճանաչումն ընդլայնել, ապա-
ցուցանելով ամենուրեք թէ երկրին
զարգացման եւ բարօրութեան նկատ-
մամբ Հայոց Ազգին իշխերն ու ակն-
կալած վարչական բարենորոգմանք
չէին տարաձիւրստ բնաւին առ Օս-
մանեան պետութիւնն ունեցած ան-
յեղի հաւատարմութիւնը, վասն զի
այդ ըզձից երացումն ընդ հասնուր առ-
մամբ երկրին ամբողջ ժողովրդեան
զարգացումը կ'ենթադրէ, համաձայն
բարձր կամաց Օրոհա. Սուլթանին :
Ազգը տեսաւ Ձեր Սրբաշնորհութեան այդ-
ջանքերն եւ գնահատեց զանոնք կա-
տարն լայպէս : Երեսփոխանական Ժո-
ղովոյ միահամուռ քուէն, զոր Ձեր
Ամենապատուութեան հրաժեշտին նը-
կատմամբ տուաւ հանդիսապէս, լա-
ւազոյն ազգայոյն էր ազգային զգաց-
ման :

Այս մասին շատ բաներ ունէինք
ըսել Ձեր Սրբաշնորհութեան, բայց նը-
կատելով որ ազգային իրաւանց պաշտ-
պանութեան համար Ձեր ընտրած խո-
հական եղանակն եւ վարչական խոր-

հրդայն սոյն գծէն չընդելու սկզբ-
բամբ հետեւած չընդհանրաց ին-
թացքը զօրաւոր յոյսեր կը ներշնչեն
մեզ անկախելու որ Պատրիարքական
իշխանութիւնը գլխաւորապէս ինքիւ-
ներն, ի շնորհս արգարտութեան
Բ. Գրան, օրինաւոր լուծում պիտի
ստանան ի մատոյ, եւ առիթ պիտի ըն-
ծայեն մեզ մեր զգացումները Պատ-
րիարքարանի գահէն մէջ Ձեր Ամե-
նապատուութեան պարզելու, կը համ-
բերեմք պահ մի եւս, աներկրայ լինե-
լով որ Ազգին իշխերը պիտի իրանան
անշուշտ, քանի որ Օգոստ. Սուլթան
Հափտ կայսեր հարեհասիրական հո-
գածութիւնը չդադրին, եւ քանի որ
Ձեր Բ. Սրբաշնորհութիւնն իւր անձնու-
րաց ծառայութիւնը Պատրիարքական
գահուն վրայ շարունակել չը զլանայ :

Սոյն համագումար տաքորեալ Պօսա-
կան եւ գաւառական իրեսփոխանք,
դասք կընքականաց, վարչական խոր-
հրդականք, լիազօյն մատակարա-
րութեանց եւ կրթական ընկերութեանց
ներկայացուցիչք կուգան, Բարձրա-
շնորհ Տէր, Ազգային Ժողովոյ Մայր-
Դիւանին միջոցաւ մատուցանել Ամե-
նապատիւ Սրբաշնորհութեանը՝ յանուն
Ազգին համօրէն զննմանք բարեմադ-
րութիւնն առ ի պահպանել Ձեր ան-
վճար ջանից, եւ ազաւել զՁեզ որ շը-
նորհ ընէք միւլթարել զիրենք Ձեր
օրհնութեամբ, զի իւրեանց այսօրեայ
Վերամգին փափաքն է Աստուածոր-
դայն Ս. Յարութեան շնորհաւորու-
թիւնն իրենց «Երեւոյն» Պատրիարքին
բերէն լսել, հանդերձ մաղթանօք
վասն երկարութեան կենաց Օգոստ.
Սուլթանին մերոյ :

ԼԵՖՓԵՐ ԽՄԱՐԻՐ
ԵՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՏ ԲԱՐՈՑԱԿԱՆ

Եւ այլ, մոլի եւ առ աղջն անտար-
բեր մեծատունները չողորթիմ ալ,
անբարոյականութեան քաջաբերիչ,
անձնական եւ ընտանեկան պատիւներ
իւր անարգ շահամուլթեան իրր
պատանդ գործածող, դայթակղու-
թեամբք եւ անբարոյական հրատարա-
կութեամբք անտող անբարոյական
թերթին (որ խօսու շալան ընդու կը
խմբագրուի) հանրածանօթ մօլի խմ-
բագրին անձնական վատ գործոց եւ
անբարոյական վարմանց նկատմամբ
ընդարձակ անգիկողիր մ'եւս հասած
է մեր ձեռքին՝ ուր նշանակեալ դժ-
բաղդ աղջկան Պատրիարքարանի մա-
տուցած խղիւրագրին պատճէնն ալ
գրուած է յականէ յանունն :

Սակայն մեք չունենալով անձնական
յաճ՝ միւլթակողութեան սօգի եւ յոր-
գելով ընդ միշտ հասարակաց բարո-
յականը, զանց կընենք նորա հրատա-

րակութիւնը, մանաւանդ որ չեմք ալ
ուզեր երէք որ պատուաւոր ընտո-
նիքներու կողմէ անխառնաբար կար-
գացուած մեր թերթին մէջ այնպիսի
դայթակղական հրատարակութիւններ
գտնուին :

Անբարոյական թերթին ԼԵՖՓԵՐ
խմբագիրը փորձ կը փոճէ եղեր սա-
կայն մեր յարուցած հասարակաց բա-
րոյականի խնդիրն անձնականի վե-
րածել եւ իրեն յատուկ խօսուչաբա-
նական սօճով մեր անձին դէմ վատ
յարձակումներ ընել եւ նոյնպիսի լեզ-
ուէ հասկող համակիրներու սքանչա-
ցումը, դրուատիքներն եւ շնորհաւո-
րութիւններն ընդունիլ եւ իւր աննա-
խանձելի ճարտոր խօսուչաբանու-
թեան համար մրցանակ խնդ ստանալ
եւ պարծիլ հրաշափառապէս :

Ազատ են ինք եւ իւր սքանչացող-
ները, մեք այդ տեղունքք բնաւ
գործ չունիմք՝ չիտանք բախով չեմք
ալ ուզեր ունենալ, երբ կիմանամք
թէ զինք յանդիմանողներուն կըսէ՝
«Ինչ ընեմ, իմ կառքադրեանս ան-
բարոյական գաւառանքու կուզեն,
թէ որ անանկ բանեւ ի հատուա-
կեմնէ, եւ տնօթի կը մնամ » :

Ինչ սքանչելի դործ, մարդ անօ-
թի չի մնալու համար հասարակաց
բարոյական խմբագրող եւ գրելէ
բոլորովին խախտող հրատարակու-
թիւններ ընելու է եղեր :

Ստուգիւ, ամեն մարդու դործ
դործ չէ, ԼԵՖՓԵՐ խմբագիր մը մի-
այն կինայ զիջանիլ եւ հետեւաբար ըն-
տանեկան եւ բարոյականի կազմք քակե-
լու չափ առաջ երթալ, այսինքն,
կրկնամուսնութեան սկզբունքը պաշ-
տպանել եւ մինչեւ իսկ համարձակիլ
հրապարակաւ ընելու կրկնամուսնաց-
եալի մը նկատմամբ թէ՛ «ս'վ զլտէ
ինչ՝ ծանր պարագաներէ ստիպեալ
հարկադրուեալ է » :

Թողումք նոյն անբարոյական թեր-
թին մէջ մատնանիլ ցուցնել հաղարա-
ւոր անբարոյական կէտեր, որոց հը-
րատարակութիւնը վայրենաց եր-
կիրներու մէջ անգամ ներքի չէ, եւ
սակայն, զարմանօք կը տեսնեմք որ
մեր մէջ դժբաղդաբար ներքի եղեր
է, կը հարցնեմք, ընթերցողք, եկե-
ղեցական հարք, կրօնային տեսանի,
երեսփոխանք, ժողովուրդն եւ ընտա-
նիքներն ինչ ըսին եւ ինչպէս կը դա-
տեն ի նպատակ կրկնամուսնութեան
ըրած պաշտպանութեանը, ներքին
եւ պիտի ներեն արդեւօք, թէ վրէժ-
խնդիր պիտի կանդնին այնպիսի հը-
րատարակութեան մը դէմ՝ որ հասա-
րակաց բարոյականի հիմք կը բանդէ,
որ անբարոյականութիւնը կը քաշա-
լերէ եւ որ վերջապէս՝ ընտանեկան
միւլթեան կապը կը քակէ :

Կիմանամք թէ պարկեշտ կանայք
զղուելու եւ դարչելու չափ գաներ
են եւ ամօթ ու նախատինք կը համա-
րին եղեր այլեւս ձեռք առնուլ նոյն
անբարոյականութեան քաջաբերիչ
թերթը, այն թերթը՝ որ ներքի կըլ-
լայ գուցէ խօսուչներու մէջ մուտ
գտնել, բայց ընտանեաց մէջ, ոչ եր-
բէք, որովհետեւ որ պարկեշտ եւ բա-
րոյականի տէր ընտանիք կրնայ կար-
գալ զայն՝ որ ծայրէ ի ծայր լի է հա-
սարակաց բարոյականի դէմ սրկա-
վայել գրուածներով :

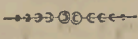
Մեր ալ յարուցած եւ պաշտպանած
խնդիր հասարակած բարոյականի
խնդիրն է եւ ոչ ուրիշ բան, «Եւ գոհ
եմք որ մեր պաշտպանած դատն՝ որ
իրաւանց եւ արդարութեան դատ է,
արձագանք գտած է, որովհետեւ շը-
նորհալալութեան բազմաթիւ նամակ-
ներ եկած են առ մեզ եկեղեցական
հարց ունեց եւ թէ զանազան անձանց
եւ ընտանեաց կողմէ » :

Ուստի կը կնքեմք այս մասին մեր
յօդուածներն, յոյս յայտնելով թէ
հասարակաց բարոյականի գէմօր եւ
է հրատարակութիւն ընթերցողաց
կողմէ այլեւս պիտի չընդվերսուի, ո-
րովհետեւ իւրաքանչիւր ազգային կըր-
նայ ենթադրել թէ այսօր այսինչին
իրաւ կամ ուրեւ մէկ ընտանեկան իրն-
դիրն եթէ նոյն անբարոյական թերթին
մէջ ի շահ նորա ԼԵՖՓԵՐ խմբագրին
ծաղու նիւթ կը լինի, կրնայ միւսնոյն
բանն իրեն համար ալ պատահիլ որ
մը, ինչպէս որ եղած է շատերու, եւ
հետեւաբար ինք ալ ծաղու նիւթ եւ
ԼԵՖՓԵՐ խմբագրին շահու աղբիւր
մ'ըլլալ :

Արդ, կը հարցնեմք, միթէ ներքի
է ընտանեկան իրաւ կամ սուտ խնդ-
րիքներ անբարոյական դրուածներով
ծաղու նիւթ ընել հրապարակաւ եւ
անձնական ու ընտանեկան պատիւներ
իր պատանդ գործածել անարգ շա-
համուլթեան նպատակաւ :

Այսպիսի վատ, եպրեքի եւ յաւէտ
դատապարտելի արարք մը եթէ ԼԵՖ-
թերթին չէ, հապա ինչ է. առա-
քինութիւնն է, բարոյականութիւնն է
եւ կամ ազգային ծառայութիւնն է :

Ասոր դատաւարան հասարակաց
կարծեաց տեսնելի կը յանձնեմք :

Խմբագիր Տէր
Լոյս Պատ. Հանդիսի

Ըստ հրաւիրանաց խորհրդոյ՝ յառաջի-
կայ նոր կիւրակէի առաւօտուն (որ է Ապ-
րիլ 4) եղիպտոսի Առաջնորդ Գեր. Մեսրոպ
Արքայան Հայրն՝ մատուցել թաղիս Եւ-
նի-Գարուի Ս. Առաք. Եկեղեցոյն մէջ՝
Ս. Պատարագ մատուցանելով հոգեորա-
պէս միւլթակող պարեպաշտ ժողովուրդն :
Ուստի՝ խորհրդոյ՝ զայս ի պաշտօնէ զե-
կուցանելով. Ձերք Մեծապատուութեան,
կը խնդրէ որ Պատուական շնորհիւր մի-
ջոցաւ բարեհաճը ծանուցանել ի գիտու-
թիւն Ազգայնոց :

1882 Ապրիլ 2 Միամբ խորին յարգանք
Եւնի-Գարու. Ի զիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Առեւտրապետ Ատենապետ
ՅԱՎԱԿԱՄ ՍԱՆԱԿԱՆ ՄԻՐՈՑ ԲԱՐՈՑԱԿԱՆ

ՎՏԱՆԳ ԿԱՅ

Գրան յուսահատութեամբ և սոսկումով կը լցուի մարդ երբ ուշադրութիւն դարձնէ այն ահաւոր վտանգին, որ կ'սպառնայ Հայութեան սրբային և հոգւոյն, և որ, աւանդ, դողցես աննշմարելի դարձած է աշայն այն անձանց որք նուիրական պաշտօն ստանձնած են վանել զվտանգն սպառնալից և պահանջել զՀայութիւնն աղգային—եկեղեցւոյ փարային մէջ:

Ո՛րք են, ինչ կ'ըզան և ինչ կը խորհին այդ սրբազան անձինքն, ինչ կրնեն և միթէ չն՞ լոբր ու տեսներ մեր հայրենի երկրին մէջ ինչ որ կանցի ու կը դառնայ, և դոնէ չեն կարգար ի Պարսկաստանէ, ի Թորքաստանէ, ի Կիլիկիոյ և յայլոցն աշխարհաց ի զմակցութիւններն, որք ինչ են մարդ որոսոյ դործոց և մեքենայութեանց նկարագրութեամբը, նկարագրութիւնն, զոր ընկերացոյն տնչու իր սարսուի, եթէ ունի իր սրբին մէջ մանանխոյ հատի չափ սեր առ աղջն, առ հայրենիս և առ եկեղեցին Հայաստանեայց:

Ո՞վ առաւել քան երբէք պարտաւոր է տեսնել այդ վտանգն սպառնալից և փութալ ի դարման. — լըրագրութիւնը. բայց ո՞վ չգիտէ թէ սորա դործելու սահմանը խիստ անձուկ է. — Ժողովուրդը. սակայն միթէ սա՞ է հովիւն, եթէ սա է, ինչ է ուրեմն սրբազան կոչուած դասակարգին պաշտօնն ու պարտաւորութիւնը:

Ի հարկէ այդ վերջնոց՝ եկեղեցականաց պարտքն է պաշտպանել եկեղեցւոյ շահերն և ազատ կացուցանել զաղջն, և եկեղեցին ի ձեռաց մարդորոսաց որք սխաւ են ի սփիւռս Հայաստան աշխարհի, Կիլիկիոյ և յամենայն տեղիս, ուր ուրեք և կը դըտնուին Հայութեան անդամներ:

Միթէ չի՞ լոբր ու չի՞ տեղեկանար Վ. Ս. Կաթողիկոսն ամենայն Հայոց՝ որ Ընդհանրական Կաթողիկոսի փառաւոր տիտղոսը կը կրէ, այն Ս. Կաթողիկոսը կըսեմք, որ իր տրամադրութեան տակ գտնուած հաղարտւոր և միլիոնաւոր ռուբլիներով կարող է փութալ վերահաս վտանգին առաջն առնուլ անշուշտ հարկ եղած տեղերն առաքելութիւններ զըրկելով և Ժողովրդեան հոգւոր և բարոյական պիտոյքը մատակարարելով:

Սաւաղիւ եթէ չի լոբր, չի տեղեկանար և չի կարգար լրագրաց թըրթակցութիւնները, կը հարցնենք, միթէ իր պարտքը չէ՞ երբեմն երբեմն նուիրակներ հանել քննելու և տեղեկանալու համար իւր խնամոյն յանձնըւած Ժողովուրդին հոգւոր և բարոյական վիճակն ու կացութիւն:

Եթէ գէթ այսքանս ալ չընէ, ուրեմն ինչ նշանակութիւն կունենայ իւր Ընդհանրական Կաթողիկոսութիւնը, միթէ լոկ փառասիրական տիտղոս մ'է. — անշուշտ ոչ:

Այս մասին Ն. Սրբազնութեան պատասխանատուութիւնն յոյժ ահաւոր է, և եթէ փոքր ինչ ծանր կը գրեմք, պատճառն արգէն յայտնի է, զոր կղզայ անշուշտ իւրաքանչիւր զգայուն Հայ:

Ձեմք կրնար ըսել թէ միւս եկեղեցականք այդ ահաւոր պատասխանատուութեան աղաւ են. ո՛չ երբէք, ամենն ալ պատասխանատու են հաւաքաբար և թէ իմաստաւորի, սա-

կայն բուն խնդիրը զխոյն վրայ է, զի ամեն բան անկէ կախեալ է, և երբ գլուխն անշարժ է, ո՞վ պիտի կառավարէ մարմինը. — ո՞տըը. —

Ընթերցողաց կը թողումք դատել: Սակայն խնդիրն ատով չի վերջանար և վտանգը չի բարձուի:

Հայութեան ապագան ահեղ վտանգի մը ենթակայ է, զոր եթէ չզգար և չի տեսներ Ազգին Ընդհանրական Ս. Կաթողիկոսը, եկեղեցական մարմինն ալ արդեօք չզգար, չի նշմարեր և չի կարգար արդեօք ի Թորքաստանէ, ի Պարսկաստանէ (մանաւանդ Մեղրու Հայաստանի մէջ հրատարակեալը՝ զոր տրամադրեցինք Լոյսի 234 թուով) ի Կիլիկիոյ (մանաւանդ Տ. Ղևոնդ Տ. Նահապետեանի նամակը՝ զոր տպեցինք Լոյսի 230 թուով, եւն, և ինչ և ինչ:

Եթէ գիտէ, կը կարգայ և տեղեկ է, ինչ կընէ, ինչ կը խորհի և ինչ դարձան կը մտածէ նկատմամբ այն ահա որ վտանգին՝ որոյ առաջն առնուլ մանաւանդ իւր պարտականութիւնն է:

Մեք կը պնդեմք չեղտելով թէ հասած է այն ժամանակն ուր հարկ անհրաժեշտ է եկիղեցական Ժողովուրդարեւու և հետեւաբար վերահաս չորեաց նկատմամբ դարման խորհելու և ցնցելու զՍ. Կաթողիկոսն ամենայն Հայոց, որպէս զի փութալ իւր Ընդհանրական հայրագետութեան պարտքն ի դործ դնել:

Եկեղեցական Ժողով մ'անհրաժեշտ է, զի Հայութիւնն ի վտանգի է:

— 333 —

ԽՆԴԻՐ ԱՆԵՏԱՐԱՆԻ

Աւետարանի աշխարհաբառ թարգմանութեան խնդիրը շատ իսկ յուզուեցաւ դրական հրապարակին վրայ, և սակայն ներուրի ինձ ըսել, քննադատութիւնը չի յանգեցաւ դժհայտուցի լուծման մը:

Ձեմ՝ յաւակնիր ըսելու թէ այս մասին իմ խոնարհ տեսութիւնս պիտի կրնայ խնդրոյն լուծմանը ծառայիլ. քա՛ւ յինէն մի այնպիսի անափառութիւն, բայց իմական պիտի ջանամ խնդրոյն էական կէտը պարզել:

Որպէս քրիստոնէութիւնը նոյնպէս և աւետարանը չի կրնար սեփականութիւն համարուիլ մի ո՛ր և է աղգի և եկեղեցւոյ:

Քրիստոնէութիւնն ինչպէս որ Ընդհանուրին փրկութեանը կը վերաբերի նոյնպէս և աւետարանն ալ, զի սա Ընդհանուրին փրկութեան ճանապարհն է, յարգարող միջոցն է. ուստի և ըստ այսմ չի կրնար իւր սեփականութիւն նկատուիլ և ոչ մի աղգի կողմէ, որովհետեւ հասարակաց է, և քանի որ այս այսպէս է, ուրեմն կըրնայ ամենայն ազատութեամբ թարգմանուիլ ինչ լեզուի որ ուզուի, և ասոր համար չի կրնար արգելք դրուիլ երբէք:

Կրնայ ամեն լեզուի թարգմանուիլ ըսինք. այո՛, և հարկ իսկ է, ըստ ուրում քանի որ աւետարանն Ընդհանուրին փրկութեան ճանապարհն է, յարգարող միջոցն է, պէտք է որ ամեն մարդ հասկնայ զայն և հասկնալու համար ալ դարձեալ պէտք է որ կենդանի լեզուի վերածուի, որովհետեւ քրիստոնէութիւնը վերապահալ կրօնք մը չէ:

Այս այսպէս: Անցնինք ուրիշ կէտի մը:

Աստուածաշունչի ընկերութեան ծախիւք աշխարհաբառ աւետարանի տպագրութեան վտանգ. նմարողներ կըլլան եղեր, այսինքն, Կիսինարք պիտի ուղեն եղեր բողոքականութիւնը ծաւալելու իւր միջոց դործածել զայն:

Ներուրի ինձ ըսել թէ սոյն փաստն ալ համոզիչ չէ, որովհետեւ, ինչ պիտի կրնայինք ըսել եթէ միսիօնարք էրէին որ մը գրառառ աւետարան տպագրուէ. մենք ի հարկէ պիտի չկրնայինք արգելել, որովհետեւ տպագրութիւնն ազատ է:

Կը հետեւի ուրեմն թէ աւետարանի աշխարհաբառ թարգմանութեան դէմ մէջ բերուած առարկութիւնը չեն կրնար իւր զօրաւոր միջոց համարուիլ նկատմամբ աղգային ամբողջութեան պահպանութեանը:

Ստուգիւ շատ բաղձալի էր որ աշխարհաբառ աւետարանի թարգմանութեան ծախքն աղգը հոգար, բայց քանի որ աղգային կենսական պիտոյից համար իսկ աղգն անապարհի կը գրտնըլի, միթէ իրաւունք է դժգոհութեան ապաղով բառուիլ Աստուածաշունչի ընկերութեան դէմ, որ կա յօժարի վեհաձեռնարար վճարել մեծ կակ դուժար մը նոյնին տպագրութեան համար:

Մարդավարութիւնը կը պահանջէ որ շնորհակալ լլայնք. իսկ եթէ չենք ուզեր յայտնել շնորհակալութիւն, դոնէ պէտք է որ լռենք:

Այո՛, պէտք է որ լռենք, և վըստահ բլլանք մանաւանդ քանի որ Ամեն Ս. Պատրիարքն ապահոված է բոլոր պայմանները, քանի որ թարգմանիչք Գեր. Լուսինեան Սրբազանի և Արժ. Տ. Հիւսէքեարպէյէնտեանի նման քաջատաղ անձինք են, քանի որ Ամեն Ս. Պատրիարքն ալ աչքէ կանցունէ և վերջապէս՝ քանի որ աշխարհաբառ աւետարանի տպագրութեան դործն յանձնուած է աղգային հանրածանօթ տպագրիչի մը՝ այն է, Մեծ. Տ. Գ. Պաղտատեանի, որ ներկայացուցին է Արամեան տպարանի:

Արդ, այս ամեն պարագաներով յուսամ կրցի բացատրել խնդիրն, որմէ, ինչպէս կերեայ, վախճալու բան մը չի կայ երբէք:

— 334 —

Քաղաւածք ի Մեղրու-Հայաստանիէ

ԱՆԷՔՍԱՆԴՐՈՊՈՂԻՏ ԳՐՈՒՄ ԵՆ. — Անգլիական Աստուածաշունչի ընկերութեան անդամ արքեպիսկոպի Մարգար անունով մի հայ մի քանի կօպէկի դիրք առած դալիս է Ալեքսանդրապոլի դաւառի ճըղընըսար գիւղը և մկրտութեան հանդիսի հացկերոյթի մէջ վեճ է բանում քահանաների և մի վարդապետի հետ, որոնց առաջ աշխատում է տպագրեցանել թէ հայոց հայրապետաց կանոնները դարգակ բաներ են, խաչին երկիրդաղելը յիմարութիւնն է և ինչ, Այս աղգու քաղողի հետեւանք այն է, գիւղացիք պիտի փոփոխուին տուած կանոններին համաձայն մի քանի անգամ համարում են Մարգար մարգարէի կողքերը:

ՆՈՒԽՈՒՅՑ մեզ գրում են. — Մի մարդ նկատելով իւր կնոջ անհաւատարմի վարմունքը, մի օր ևս կատարեալ կերպով ակնատես լինելով այդ բանին, երկանքի քանի մի հարուածով ջախջախում է կնոջ գլուխը:

Մենք լուրմ ենք, որ ապագայ

ընդհանուր ուսուցչական Ժողովի օգտին զատիկ տօներից յետոյ տեղի կունենայ պ. Արծրունու թատրոնական դահլիճում մի շարք գաստիսօսութիւն, որին կը մասնակցին և մի քանի համալսարանականներ, ասում են որ գաստիսօսութեան նիւթը բաղմաւորմանի և հետաքրքիր է լինելու:

ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏԻՑ ԳՐՈՒՄ ԵՆ. — Վաղարշապատում գարոցանպաստ կալուածներ շինութիւնը սկսուած է յարդոյ հոգարարութեան ձեռքով՝ երեւում է որ վերջինս վտղի կարեւորութիւն է ունենալու, ըստ որում չենք առնուաղը 8000 ու. է նստում, իսկ փոքր միմիայն 4000 ու. ունին, քանի շուտ պէտք է հոգալ, որ չենք կիսալէն չը մնայ, հայի գործ դառնայ: Այս այնպիսի բարենպաստ կործ է, որ ամեն մի հակադրող հայ պէտք է օժանդակէ՝ իր կարողութեան շափ. Ս. Էջմիածնին էլ կարծեմ մասը կը հասնի:

ՂԱՐՍԻՑ ԳՐՈՒՄ ԵՆ, որ Թիֆլիզի հայ բարեգործական ընկերութիւնը բաւական բաժանորդ կունենայ Ղարսում շնորհիւ գեր. Աղուստեանի Գրիգորիս եպիսկոպոսի, որովհետեւ Սըրբաղանք աղգու կերպով բացատրում է Ժողովրդեան ընկերութեան նըշանակութիւնը:

— 335 —

ԵՐԵՒԱՆԸ ԱՌՈՂՋԱՊԱՊԱՆԱԿԱՆ ԿԵՏԻՑ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ (Եր. և Վեր. Դե. Բե. 254)

Վայ երևանայ այն գիւղերին որոնք գտնվում են Արարատեան դաշտի վրա քաղաքից դէպի հարաւ, այսինքն գէպ ի Մասիս, այդ մասակայ գիւղացիք չնչումն մեր ապականած օդը, որ քամին տանում է մեր քաղաքից, ուրեմն այդ գիւղացիք (Նորագաւիթ, Շէնգաւիթ) գտնվում են ամենապատառողապահական պայմանների տակ, իսկ հեռաւոր գիւղերը փրկվում են մեր քաղաքի դարչելի օդից, որովհետեւ քաղաքի դարչահոտութիւնը ցրվում է Արարատեան դաշտում և կարող է միայն չնչին վնասներ պատճառել հեռաւոր գիւղերում, մանաւանդ որ Արարատեան դաշտը թափում է մաքուր օդ Մասիսի գագաթից և Արագածի բարձրութիւններից: Արագածի քամին փչում է, տանում է Արարատեան դաշտի օդը Նախիջևանի կողմերը և աւելի ցրվում է Երևանից դուրս եկած դարչահոտութիւնը: Դուք կասէք, թէ Մասիսի գագաթը նաև ամառը ձիւնապատ է, ուրեմն պէտք է աւելի սառն օդով պատած լինի, իսկ Սեւանայ ծովի կողմերն ամառը ձիւն չկայ, ինչ պատճառով քամին փչում է ամառ ժամանակ Սևանայ կողմից և ոչ Մասիսի գագաթից և Արագածից: Ուրիշ է, որ Մասիսի օդը մշտական աւելի սառն է, քան թէ Սեւանայ օդը, բայց Մասիսի սառնամանիքի մակերեսով շատ փոքր է համեմատելով՝ Սևանայ կողմերի հարեւաւոր սարերի և բարձրութիւնների հետ, որ տեղ օդը սառն է, բայց ոչ Արարատի օդի տատիճանի չափ, այնու ամենայնիւ Սևանայ սարերի սառ. օդի քանակութիւնը անհամեմատաբար շատ մեծ է:

Երբ Մասիսի օդը մի մասը միանշապէս իջնում է Արարատեան ահագին դաշտը, կորցնում է իր սառնութիւնը և զօրութիւնը, չէ կարողանում հաս-

նել Երևան, որովհետեւ Երևանը դար-
նելու մէջ Արարատեան դաշտի հեռաւոր
անկիւնում և քաղաքի գետինը բարձր
է Մասիսի ստորոտից 627 սանտիմի-
լիսի դուրս գիւղէն ուր Մասիսի սառն
օդը ծանր լինելով Երևանայ տաք օ-
դից. չի կարող Մասիսի ստորոտից
բարձրանալ և Երևան հասնել պատ-
ռելով Արարատեան դաշտի տաք օդը,
բայց աշունքը կամ գարունքը, երբ
ձիւնն է գալիս Մասիսի վրա, կամ թէ
ամառը Մասիսն ամպոտ է և վերէն
անձրև, կարկուտ է գալիս, այն ժա-
մանակ Մասիսի սառնամանիքի օդի
աստիճանը սաստկանում է քանակու-
թիւնը աւելանում է, և արագու-
թեամբ իջնելով իր բարձրութիւնից
դէպի Արարատեան դաշտը, պատ-
ռում է դաշտի թէև շատ կամ քիչ
տաք օդը և փչում է 80 վերստ ճանա-
պարհով դէպի Երևան Մասիսի կող-
մերից երբեմն սաստիկ քամի: Մա-
սիսի քամին Երևանի համար վտանգա-
ւոր է, որովհետեւ Մասիսն իր ըստո-
րոտում ունի Սև գետի մօտ ահագին
ճահճ, որոյ երկարութիւնն է 40
վերստ և լայնութիւնն 10 վերստ: Ա-
րագածի քամին դժուարութեամբ կա-
րող է հասնել Երևան, որովհետեւ
Արագածի և Երևանայ մէջ կան շատ
մեծ բլուրներ իսկ ձորերն ուղիոր-
վում են դէպի Մասիս և իրենց կող-
քերը մեծ մասամբ դարձնում են Ե-
րևանին:

Դուք տեսնում էք որ Երևանայ
փրկիչն այնու ամենայնիւ Սևանայ
քամին է: Երևանցիք. դուք մեծ յոյս
մէջ դնի քամու վրայ, որ մարքում է
քաղաքի օդը: որովհետեւ երբ քա-
մին գալիս է օդը մաքրվում է, բայց
կտրուկուց յետոյ, կամ նուազ ժա-
մանակ քաղաքի ապակիներում գոշոր-
շին այնու ամենայնիւ շարունակ բարձ-
րանում է գետնից և կարելի է ասել,
օրուայ մեծ մասը դուք ապակա-
ռած օդ էք ներշնչում: Մենք պէտք
է դնենայ նուազանքները գարշահ-
տութեան աղբիւրները, եթէ չենք
կարող բոլորովին ոչնչացրել:

Ձեզնից շատերն ասում են, մենք
առողջ ենք, մեզանում 100 տարեկան
մարդիկ կան, ուրեմն մեր օդի մաք-
րութիւնը բաւարար է: Այս կարծի-
քն փարատելու համար ցոյց տամ
ձեզ պաշտօնական թուանշաններ:

Առաջ եմ բերում բնակիչների ծը-
նունդի և հանգուցեալների թիւը
1870—1879 թ- որ հաւաքել և կար-
դի է բերել պ. Սահեան Ձէլինսկին
և տղադրել իր պատուական աշխա-
տանքի մէջ վերնագրով «Երևան քա-
ղաք»:

Բէլլ-Կոն Թերթ

ՁՈՒ ԱՐՃԱԼԻՔ

ՕԳՏԱՎԱՐ ԳԻՏԵԼԻՔ

—Եթէ Ապրիլ ամսոյ մէջ անձրև
չգայ, նշան է որ Տ. Ա. Սուրենեան
իւր նոր ձեռնարկին մէջ պիտի յաջո-
ղի և ազգայնք այսուհետեւ պիտի
քայլերեն յիշեալ բաղմարդին վար-
ժապետը:

—Եթէ Կ. Պոլիս Մըքը չարչի մօտ
թահմիլ փողոցը 70 թիւ նպարեղինաց
վաճառատան առջին անցած տանդ
ներսը բազմութիւն մը նշմարես, գիտ-
ցիր սրճ. Սուրենեան գրագիտութիւն
կուսուցանէ նպարավաճառաց:

—Եթէ փողոցն քաղած ատենը ոտ-

քող քարին զարնես, պատուհանն կ'ըն-
մը տեսած ըլլալու նշան է:

—Եթէ երազող մէջ ձիւնալարի մը
հետ գողցիւրէն խօսիս, «իսկի» որ
հետեւեալ օրն անպատճառ Օշինապա-
տիւ և Լեւոն—Ջարեհաշնորհ գրագէտ
Արմէն Լուսինեանի պիտի պատահիս:

—Երբ կ'իմանաս որ Ռուսական հա-
մալուեան մասնախումբեր ամեն նիւ-
թական ու բարոյական օժանդակու-
թիւն ի դորձ դնելով կը քայլերեն
Հէրսէքցիները և զօրավար Սթոպէէֆ
իւր հակադեմոստրական բանաստեղ-
ծութիւնները կը շարունակէ անարգել,
գիտելի որ երկը կայսերաց մտերմա-
կան յարաբերութիւնք յոյժ դժա-
ցուցիչ վիճակի մէջ են և դաշնակցու-
թիւնը չեն խղում:

—Եթէ քիթդ մեծնայ, բանաստեղ-
ծութեան նշան է, եթէ քերուը-
տի՝ Գրասէր Ատոմի Մասիսի մէջ
գրանցները պիտի կարդաս, իսկ եթէ
վաղել սկսի՝ Մամլոյ շնորհունակ Խըմ-
բագիւրը պիտի ամուսնանայ անամա-
թարար պատիւը բաւարարած օրիւր-
դին հետ:

—Երբ Բ. Քէշեանի ալուճը քեր-
տի, նշան է որ Աւետարանի աշխար-
հաբա թարգմանութեան լինդրոյն
մէջ նորէն Բոլորքականաց Աստուածա-
շունչի ընկերութեան ի նպաստ պիտի
դրէ:

—Եթէ երազող մէջ տեսնես ալ-
նոցաւոր մարդ մը որ անիրաւ պա-
հանջներ կ'ընէ քեզմէ, վտանգ եղիւ
որ հետեւեալ օրն անպատճառ փունջի
անկողնիսկալ խմբագրին պիտի հան-
դիպիս:

—Երբ բազմութիւ հաւաքիչներ քեզի
ներկայանալով ընկերութեան համար
դրամ պահանջեն, ինչպէս նաև ու-
րիշներ ալ բարենպաստակ ձեռնարկ-
ներու նպատակելու համար նուիրատու-
սեր առաջով՝ երբ կ'ըզուս որ գրպանդ
կամաց կամաց դատարկանալու մօտ
է, անմիջապէս հասկցիր որ ծովէ հե-
ռու՝ իսկ լեռան մօտ զառիվայրի վի-
րայ հաստատեալ թաղի մը մէջ կը
գտնուիս:

ՃԻՎԱՆ

ԲԱՂՎ ՇԻՆԵԼՈՒ ՄԷԿ ՀԱՏԻԿ ՄԻՋՈՑ ՄԸ
(ՏԵՒ ԲԷ՝ 254)

Ամեն երկրէջիւ շատ իրեն յատուկ
թղթի խաղ մ'ունի. ամեն թղթի
խաղի մէջ ալ կողմէն սկսելով թուղթ
կուտան, մինչդեռ Անգլիայից «վիսիտ»
մ'ունին՝ որուն մէջ ձախ կողմէն ըս-
կըսելով թուղթ կուտան, այն ալ թղթ-
թերը մէկիկ մէկիկ, որ ուրիշ թղթի
խաղի մը մէջ չտեսնուիր: Բոլոր աշ-
խարհ վարդը կը սիրէ գոյնին, հստին
և գեղեցկութեան համար. բանաս-
տեղծ մնացած չէ, մինչ իսկ մեր դար-
րոցներուն համարակները որ քիչ շատ
զայն երգած ու հաղարումէկ պատ-
ուական բաներու նմանցուցած չըլլան.
ո՛վ չգիտէ թէ վարդին գոյնը ինչ հիա-
նալի բաներու նմանցուցած են: Եկու
տես որ Անգլիայից ելեր ըսեր են թէ
բոլոր աշխարհ իւր կարմիր վարդն ու-
նի, մենք ինչու չունենանք մեր վար-
դը. այս ըսեր ու կապոյտ վարդն հը-
նարեր են: Ալեքսանդր Տիւմայի ըսա-
ծին պէս, Աստուած ողորմի հողոյն,
Անգլիայից որ մ'ալ ու չունան պիտի
հնարեն: Ձեմ կարծեր որ Տիւմայի ա-
ճիւններն ինչ դէմ զայրանան ողորմիս
հանելու համար. վասն զի Տիւմայ
գրական փրկիտիպայութեան դպրոցն
չէր, այլ հողույ անմահութեան կը

հաւատար: Գալով Անգլիայից՝ ես
կը զարմանամ թէ ինչպէս կ'ըլլայ որ
երկու ձեռքի վրայ չեն քայլեր, քանի
որ կը տեսնեն թէ բոլոր աշխարհ եր-
կու ոտքի վրայ կը քայլէ: Թերեւս օր
մը այն ալ կը տեսնենք:

Բայց մենք դառնանք մեր լորտին:
Լորտ Ույտըրտըն բաւական քաղա-
քավարութեամբ բարեւա առաւ, սա-
կայն միանոյն քողաքավարութեամբ
և Անգլիական ոճով ինչ յիշուց թէ
իրեն ներկայացուած մէկը չէի: Հոգ-
մի ընէք, մեծաշուք լորտ, զիս ձեզի
ներկայացնող մ'ունիմ հետս, ըսի. և
մինչդեռ լորտը աչքը չօրն դիւ կը պը-
տաշներ որ զիս իրեն ներկայացնող
էակ մը տեսնէ, ձեռքս գրպանս տարի
և գրքոյի մը հանելով իրեն ներկայա-
ցուցի և ըսի:

—Մեծաշուք լորտ, ես հայ եմ:
Լորտն ուշադրութեամբ երեսնայե-
ցաւ առանց ձայն մը հանելու և գըր-
քոյին առաւ:

Գրքոյին մակագիրն էր. Վէրքե-
Անգլիայ Բաշահայր Անգլիայի Հայ Բաշահայր
Ներքե Վերքե:

Լորտը քառորդի մը չափ նոյն գըր-
քոյից անյադութեամբ կարդալէ ետք՝
զիս թիկնալով մը հրամցուց և այ-
ցելութեան պատճառն հարցուց: Ըսի
իրեն թէ ինչ նպատակաւ Պօլիս գալը
իմացած ըլլալով իրմէ կը խնդրեմ որ
իւր փնտռած Անթիքաներուն ցուցակը
եթէ կարելի է ինչ յանձնէ և թերեւ
կարենամ գիւրդութիւններ ընծայել
իրեն իւր ձեռնարկութեանց մէջ: Լորտ
Ույտըրտըն շատ զարմանք յայտնեց
թէ ինչպէս կարող եղեր էի իմանալ
իւր պաշտօնին նպատակը, քանի որ
ինքը ամեն միջոց ձեռք առած է եղեր
զայն ծածուկ պահելու համար, և մեծ
գովեստներ կարդաց հայոց սրամու-
թեանը, ճարտարութեանը և գործու-
նէութեանը վրայ: Սակայն այն դո-
վեստները բնաւ հոս չպիտի դնեմ,
վասն զի որչափ հայ լրագիր կայ՝ ա-
մենք ալ պիտի օրինակեն, կրկին և
կրկին անգամ պիտի հրատարակեն,
իրարմէ քսան անգամ վրիս առնեն,
միևնոյն յօդուածին այսօր խորագրը
վաղը ձեռք փոխելով ընթերցողներուն
պիտի կլկցեն, և հայերն ալ մենք
ճարպիկ ենք մենք գործունեայ ենք
ըսելով բոլորովին սատկած ոչիլ պիտի
դառնան. ահա այս պատճառներուն
համար է որ այն գովեստներուն ման-
րամանութեանց երբեք չպիտի մըտ-
նեմ: Ողորմած հոգի Հայկական խնդ-
րոյն վրայ ալ շատ խօսքեր բրնձը Լորտ
Ույտըրտընի հետ, սակայն զանա-
չեմ կրնար ըսել, դուք ալ անշուշտ
կը հասկնաք ու կը յարգէք իմ զգու-
շաւորութիւնն և բան մը չէք հարցու-
ներ. վասն զի այս խնդիրն ալ չհար-
ցնելով չիտառելով գրուել ելնելու
սահմանաւ կը թուի:

Լորտ Ույտըրտըն փնտռած Անթի-
քաներուն համար տաք հաղարէն
մինչև մէկ միլիոն անգլիական ոսկի
պիտի վճարէ իւրաքանչիւրին արժէ-
քին համեմատ: Կան անանկներ որոց
համար սակարկութիւն ալ չպիտի ընէ
լորտը: Տեսա՞ք մի հիմակ բաղդ շի-
նելու մէկ հատիկ միջոցը: Միայն թէ
լորտին խնդրած Անթիքաները գտնէք.
չիտակը դիւրաւ գտնուելու բաներ
չեն: Հիմակ պէտիհալա փարայ չեն
տար մարդու:

Ահաւասիկ լորտ Ույտըրտընի փն-
տըռած Անթիքաներուն ցուցակը:

1. Վէրքեի թիւ մը որուն մէջ պո-
չաւոր սուտ մը չգտնուի:

Ատ Անթիքանի համար լորտ Ույ-
տըրտըն սակարկութեան չպիտի մտնէ
և ինչ հատուցում որ ուզուի՝ պիտի
ընէ. այնպիսի թերթ մը զին չունի
եղեր իրենց տեսակէտով: Թէև ես
գիտողութիւն ըրի լորտին թէ չիտար
ըլլալ որ Վէրքե այս բանը լորտի ելնէ
օր մ'ալ չիտակ բան մը գրէ: Ոչ,
բնաւ լորտը, մենք մեր մարդը կը
ճաննանք. ան սկզբունքի տէր մարդ
է, երբեք սկզբունքին հակառակը չը-
վարուիր, և եթէ անգամ մը սխալե-
լով այնպիսի բան մ'ընէ՝ աւելի լաւ.
այն ատեն մենք ալ մեր փնտռած
Անթիքան գտած կ'ըլլանք:

2. Պօլիս փողոցներուն մէջ բարձր
պատ մը որ փչելու վտանգին մէջ
չգտնուի:

3. Մասիսի թիւ մը որուն մէջ քիչ
շատ լեղուի բարեփոխութիւն մը եղած
չըլլայ:

4. Խանութիւն մը որ չիտակ խօսի:

5. Թէրթիսայնից դուրս ելնող չո-
գենաւ մը որ երկաթէ կամուրջէն պա-
տառ մը ուտելով համը նայած չըլլայ:

6. Այս կամ կին, ծեր կամ տղայ,
վերջապէս մարդկային էակ մը որ չէ
սորված չըլլայ:

7. Կամուրջից գլուխը ստակ ժող-
վող մը որ անցորդներուն հետ քաղա-
քավարութեամբ վարուի:

8. Մէհաճիր տղայ մը որուն մարդ-
կարենայ ծրար մը վտանգիլ ճամբան:

9. Լրագիր մը որ տառը հաղար օ-
րինակ տպագրութիւն ունենայ:

10. Մէկը որ նոր չափերով առնէ
կամ ծախէ:

11. Փողոց մը որուն իւրաքանչիւր
մեթրոյին, չէ արշընին քոստ չունի մը
չգտնուի:

ԲՆԱԲՆԱ

— 3333333333 —

ԱՍԿԵ ԱՆԿԷ

Հասարակաց բարոյականի դէմ գը-
րածներուց կը հաւնին կոր. —

— Դուն քիթիդ վրայ պէնկ ունիս.
Կրկնամուսնութիւն պաշտպանելը
միթէ հասարակաց բարոյականի դէմ
չէ. —

— Դուն պատռած բանթօլն կը
հագնիս.

Ընտանեկան պատիւներ չհա-
նիւթ ընելը միթէ բարոյականի դէմ
չէ. —

— Քու բօթինդ հին է. —

Ընտանեկան պատուդ դէմ չի գրե-
լու համար ստակ պահանջելը միթէ
լէֆթերութիւն չէ. —

— Դուն պանիր հաց կուտես:

—

Լսեցիր, Ամբակում տղան կնիկը
ձգեր և ուրիշ կնիկ մը առեր է. —

— Ո՛վ գիտէ ինչ ծանր պարագա-
ներէ ստիպեալ հարկադրուեր է.

— Աս ինչ է.

Ինչ պիտի ըլլայ, նորեկի ֆէթիվ
մըն է. —

— Ո՛վ կուտայ իոր.

Մամուլ. —

— Ա՜յ քեզի պէ. շանքն արթնը,
աս ալ ըրաւ, էյ պրավօ:

—

Գաթիկ տուտու, հիչ տէմէսին քի
Վիչնցիոս աղա իւչ չօճուղու ըլլաքա-
րըքնը պրոգրէպ պիր պաշգա գարը
ալմը. —

— Նէ՛ տէրսին գըզ գարտաշ, հիչ
էօյլէ չէյ օյնը մը, քիմ իզին վէր
միշ. —

— Աման սէստէ, իշխման Մա-
մուէ եղեակէ իշխման վերաբեր-
— Տէսէնէ քի Ձիւնկերեանքն եւ-
րինի թուով մուշ. —
— Էջլէ, Էջլէ. —

Տէր իմ. տէր իմ. —
— Ինչ է ան իշխման, ինչ կայ,
նոր բան մը պատահեցաւ. —

— Այո, այո, որ, նորեւեկ, նո-
րագոյն, նորաստեղծ. —
Ըսէ տեսնենք, չուտ, չուտ. —
— Լսեցի որ կրկնամանութեան
հրաման կը տրուի կոր եղեր. —

Այո. եթէ սակայն ծանր պարագա-
ներէ ստիպեալ հարկադրուի մէկը. —
— Հրամանը ո՞վ կուտայ կոր. —

Հրաման չուղեր. ծանր պարագա-
ներէ ստիպեալ հարկադրուիլը բաւա-
կան է. —

Ասոր վճիռը ո՞վ տուաւ. —
Մեծագոյնը Մամուլը. —

Երկու աշխարհքեանայ, դուն իմ
երկու կուլիէ կը հանես, հէ. —

— Ինչ կրես, նա՞րը երկու, նա՞րը
կուլիէ հանել. —

Կիտի սէնի. կիտի. ինքեար ալ կը
նես, հա՛, ինտոր ալ չամշտով կրեր
էր որ ծանր պարագաներէ ստիպեալ
հարկադրուողը կրնայ ինչ կնիք ձգել
և ուրիշ մը առնել. —

— Ըսածք սուտ չէ, բայց դորդը
լայր չէ, Մամուլն է. —

— Մամուլը ինչ է. —
Երկու աշխարհքեանայ հէմէն տէ
ծառնունքը կորտորի քի ատանկ տը-
նաւէր պաներ գրէ. —

Քուղում իսկուհի հանքմ, Մամուլը
տայր տէ քի մը կարգայինք. —

— Մենք ալ Մամուլ պիտի չառ-
նենք. —

— Ինչո՞ւ, ինչ կայ որ. —
— Տահա ինչ պիտի ըլլայ, կնիքը
ձգող և ուրիշ կնիք առնող մարդոց
հայ կուտայ կոր. —

— Ինչ կրես մինչև ադ տեղան-
քը էլաւ, էյ անանկ է նէ եաշաքն
Մամուլը. —

Թովակիմ աղա, նայէ քեզի ըսեմ,
տա Մամուլ է, ինչ լլրթած սկըթած
ղաղթած է, մէյմըն ալ տունէն ներս
պիտի չմտնես, չեմ ուղեր. —

— Ինչո՞ւ, ինչ կայ որ. —
— Տահա ինչ պիտի ըլլայ. դրանները
չեմ կարողար կոր, անանկ բաներ կան
քի չարեւնք պիլէ բերան չառնել,
դուն ինտոր ճեպը կը դնես տուն կը
բերես, ճահիլ ճիւղիւնքընդ բա-
րոյական ալ չես մեղներ. —

Բուղում Մարիցա տուտու, սա
լէֆթէր խմբագիրը վո՞վ է աճապա,
չատ մէրադ ըրի. —

— Բա ինչ չիտես սա վուր է վախ-
տով Մանգուլմէն թախում մը բաներ
դրեց հային. —

— Ալլահալէմ, հա՛, հա՛, միտքս է-
կաւ. խաբէս խուրճուով տղան էյիպի
ժամը կնքել տալէն մէկ էրկու տարի
ետըն ալ երես հարսնիքը ըրեր էր
բանի մը օր. —

— Միտակ առ տարը դիտես, տահա
ինչեր կայ քի, նոր ֆիլիզներ ալ օր-
թան էլան. —

— Առ է հա՛. —
— Ես հապա չեմ ըսել քի թաղա-
կան ալ բրիւր են. —

— Ինչ կրես, ինչ է թամ մարդը
գտեր են թաղական ընկու. հէլալէթ
դպրոցի ալ կը խառնուի. —

— Հապա՛. դպրոցը առաջ պիտի
տանի բարոյականութեան մէջ. —
— Աֆէրիմ Պատրիարքարան. . . .

— Մարտիրոս աղա, ճեռ քինդ ինչ է. —
— Մամուլ է. —

— Աֆէրիմ, քեզի կը վայլէ՞ որ աս
անբարոյական թերթին փարա տաս
առնես և տուն ալ տանիս. —

— Ձգէ, ախպար, բիւզման էղայ
առնելու, քեզի պէս պէլքի տասը
հոգի տահա ըսաւ. —

— Եստ աղէկ է որ 40 փարա տաս
և չորս քերական առնես ու Միւսեալ
լինելութեան նուիրես, քան թէ ան-
բարոյականութիւնը քաջալերող ան-
բարոյական թերթ մը առնես. —

Հոռոմի տուտու, լսեցի, Տոնիկ
աղան կնիք ձգել է. —

— Ինչ կրես, Տոնիկ աղան անանկ
բան չընել. —

— Իրաւ որ ըրեր է. հէմ տահան
կայ. ուրիշ կնիք մը առել է. —

— Էյ Պատրիարքարանը ինչի տուե՞ր
է. —

— Հիմա Պատրիարքարանէն իշխման
չուղեր, ծանր պարագաներէ ստիպեալ
իր կնիքը ձգող և ուրիշ կնիք առնե-
լու հարկադրուող երուն Մամուլը իշխման
կուտայ կոր. —

ՆԱՄԱԿ ԿԱՆԱՆՑ

Ղաղթածի աղա
Եստ մէջնուն էղանք որ կնիքին
ձգող և ուրիշ կնիք առնող մարդոց
դէմ դրեր էս. —

Մամուլը օրաճախին դէմ ալ ըէք
աղուր դրեր էր. աս մարդը չի խը-
նիր, չամշնար որ եկեղեցիի և բա-
րոյականի հակառակ էլեր ըսեր է որ
«Ծանր պարագաներէ ստիպեալ հար-
կադրուելուն համար ներքի է»:

Հիշատակ բան կ'ըլլայ, որ զիր-
քին մէջ գրուել է, որ ժողովը հաս-
տատեր է, եկեղեցիին ո՞ր օրէնքին
մէջ կայ ատանկ բան. —

Կնիքուն չի հաւնող և մէջնուն խը-
ռովութիւն պատահող երկիրներ զահէր
կնիքին ձգեն ու ուրիշ կնիք առնեն
և հարցունողին ալ «Ծանր պարագա-
ներէ ստիպեալ հարկադրուելուն» ըսեն
նէ, ներքի պիտի ըլլայ և Մամուլն
ալ հրապարակաւ պիտի պաշտպանէ. —

Մենք աս բանին դէմ կը բողոքենք,
ղէրէ բէք շատ մարդոց տունը տեղը
պիտի քակուի ատանկով ու շատ կնիք-
ներ չօլուի չօճուկով խեղճ պիտի ըլ-
լան. —

Կուղենք որ մեր աս բողոքը զաղէ-
թայից մէջ տպես ու կրօնական ժո-
ղովքին ալ խրկես, զէրէ աս շատ ծանր
բան է. ասոր համար լուռութիւն պա-
հել չ'ըլլար. —

Եստալէ, Եստալէ, Եստալէ,
Ալլահալէ, Էլմէնէ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կիմանամք թէ Գեր, Տ. Խորէն Լու-
սինեան Սրբազան վաղը Գում-բա-
րուի դրսի եկեղեցին պիտի պատա-
րագէ և ի խնդրոյ թաղեցոց ծայ-
րագունութեան աստիճան պիտի նը-
ւորէ տեղւոյն քարոզիչ Գեր, Տ. Խորէն
վարդապետին, որ արժանի է իւր
ստղանդութեան և համեստ վարմունքո-
ւի. —

ՀԱՍՏԱՐԱԿԱՆ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԵՒ
ԲԱՋԱԼԵՐՈՒԹԻՒՆ

Խորագիր
Ի պահանջութիւն հասարակաց բա-
րոյականի բրած ջերմ պաշտպանու-
թիւնը գոհութեան արժանի գտնելով
կը փութամ յայտնել Ձեզ իմ անկեղծ
չնորհակալիքս, և ի քաջալերութիւն
յօժարակամ կը նուիրեմ երկու օրի-
նակ Լայո Գաւառական թերթ Միւս-
ցեալ Ընկերութեան. —

Իմ այս դուշմաբոյ նուէրս զղաց-
մանց նայելով փոքր է, բայց վար-
դութեան հետ բաղդատելով մեծ է.
ուստի կը խնդրեմ որ հաճիք ընդունիլ
ղայն իւր արտայայտութիւն իմ զղաց-
ման. —

Մնամ յարգանք
ԹԱԳԻՐՈՒ Ս. ՓԱՓԱՋԱՆ

Իսկիւտար 1 Ապրիլ 82

ՀԱՅՈՒՆԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Խմբագիր Տէր.
Խնդրեմ որ հաճիք հետեւեալ տղոց հը-
րատարակել Ձեր ազդեցութեամբ իմ
ընդունելով մեր յարգանք հաւատարմ.
Ազգ. Հայ. Ընկ. Գործ. Ժողովոյ

Ատենադպիր Ատենապետ
Ս. Գ. ՀԱՐԵՆՑ Տ. Մ. ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

Ազգ. — Պ. Մկրտիչ Բ. Ուրիարեան Ազ-
գանուէր Հայուհեաց Ընկերութեան երկ-
րորդ հաւաքից կարգուած է. երաշխաւ-
րութեամբ Մեծ. Գարեգին էֆ. Պաղտատ-
լեանի, զոր կը ծանուցանեմք ի գիտութիւն
ազնիւ բաժնատիրաց. —

Կ. Պոլիս 2 Ապրիլ 1882

ՉՈՐԵՔԼԵԶՈՒԵԱՆ ՀԱՄԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԻՍՆԱԿԱՆ, ՀԱՅՈՒՆԵԱՆ, ԹՈՒՐԿԵՐԵԱՆ,
ԵՒ ՅՈՒՆԱՐԵԱՆ ԲԱՌՈՒՅ

Յօդուէլ է Թ. Թեքէնե

Բառից ուսումը նախակրթարանաց մէջ
ամենամեծ կարեւորութիւն մ'ունի. եւ՞
այս տարրական ճանապարհով ինչքին
ակնեւ չըլլար այն ամենուն որ մանկանց
կրթութիւն ըսելով ցնորքներու հետամուտ
չեն երկու փոքր իրողութիւն կը համար-
ձակենք հոս աւելցնել, նախ Անգղիոյ
մայրաքաղաքին մէջ երկու ամիս առաջ
հաւաքուած վարժապետաց ժողովոյն որո-
շումը որով անհրաժեշտ համարեցաւ ա-
մեն նախակրթարանաց մէջ մտցունել բա-
ռադիտութիւնը իւրեւ փոքր տղայոց կա-
րեւորացն ուսմանց մին, և Բ. Նոյն իսկ
(Pauten) ի բառատեւորը ուսից մեր հը-
րատարակութիւն ալ առնուած է որ՝ թէ
և բառերը միայն դաղը գրուածէ, մէկ
քանի տարուան միջոցին (ի բարդ) 47րդ
տպագրութեան հասած է. —

Մեր բաղմունքը քաղցին մէջ այսպիսի
տեւորակի մը օգուտը կրկնապատիկ է,
մենք ալ այս ամսին ծառայութիւն մը
մատուցանել վարժապետով մեր դեռահաս
տղայոց ամեն աղէք՝ անսկիպ տեւորը
հրատարակեցինք որ ոչ միայն վարժարա-
նաց մէջ այլ նոյն իսկ ընտանեաց մարեան
կրթութեան դրժոյն մէջ մեծապէս նը-
պաստաւոր կրնայ ըլլալ, ինչպէս փորձով
կրնան տեսնել ամեն ուսումնասէր ծնողը.
Ալ մեծապէս ի Պոլիս մերձան Չարչը
Յովան Աշնեանի գրատունը թիւ 33 և
ամեն գրախանութեան գլին 3 դր. դալ-
րոցաց համար մեծ քանակութեամբ առ-
նողներուն նշանաւոր դեղը կըլլայ. —

— Եստալէ, Եստալէ, Եստալէ,
Ալլահալէ, Էլմէնէ

ԻՌԱՆԱԿԱՆ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԵՒ
ԲԱՋԱԼԵՐՈՒԹԻՒՆ

Խորագիր
Ի պահանջութիւն հասարակաց բա-
րոյականի բրած ջերմ պաշտպանու-
թիւնը գոհութեան արժանի գտնելով
կը փութամ յայտնել Ձեզ իմ անկեղծ
չնորհակալիքս, և ի քաջալերութիւն
յօժարակամ կը նուիրեմ երկու օրի-
նակ Լայո Գաւառական թերթ Միւս-
ցեալ Ընկերութեան. —

Մնամ յարգանք
ԹԱԳԻՐՈՒ Ս. ՓԱՓԱՋԱՆ

Իսկիւտար 1 Ապրիլ 82

ՀԱՅՈՒՆԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Խմբագիր Տէր.
Խնդրեմ որ հաճիք հետեւեալ տղոց հը-
րատարակել Ձեր ազդեցութեամբ իմ
ընդունելով մեր յարգանք հաւատարմ.
Ազգ. Հայ. Ընկ. Գործ. Ժողովոյ

Ատենադպիր Ատենապետ
Ս. Գ. ՀԱՐԵՆՑ Տ. Մ. ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

Ազգ. — Պ. Մկրտիչ Բ. Ուրիարեան Ազ-
գանուէր Հայուհեաց Ընկերութեան երկ-
րորդ հաւաքից կարգուած է. երաշխաւ-
րութեամբ Մեծ. Գարեգին էֆ. Պաղտատ-
լեանի, զոր կը ծանուցանեմք ի գիտութիւն
ազնիւ բաժնատիրաց. —

Կ. Պոլիս 2 Ապրիլ 1882

ՀԱՅՈՒՆԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Խմբագիր Տէր.
Խնդրեմ որ հաճիք հետեւեալ տղոց հը-
րատարակել Ձեր ազդեցութեամբ իմ
ընդունելով մեր յարգանք հաւատարմ.
Ազգ. Հայ. Ընկ. Գործ. Ժողովոյ

Ատենադպիր Ատենապետ
Ս. Գ. ՀԱՐԵՆՑ Տ. Մ. ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

Ազգ. — Պ. Մկրտիչ Բ. Ուրիարեան Ազ-
գանուէր Հայուհեաց Ընկերութեան երկ-
րորդ հաւաքից կարգուած է. երաշխաւ-
րութեամբ Մեծ. Գարեգին էֆ. Պաղտատ-
լեանի, զոր կը ծանուցանեմք ի գիտութիւն
ազնիւ բաժնատիրաց. —

Կ. Պոլիս 2 Ապրիլ 1882

ՀԱՅՈՒՆԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Խմբագիր Տէր.
Խնդրեմ որ հաճիք հետեւեալ տղոց հը-
րատարակել Ձեր ազդեցութեամբ իմ
ընդունելով մեր յարգանք հաւատարմ.
Ազգ. Հայ. Ընկ. Գործ. Ժողովոյ

Ատենադպիր Ատենապետ
Ս. Գ. ՀԱՐԵՆՑ Տ. Մ. ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

Ազգ. — Պ. Մկրտիչ Բ. Ուրիարեան Ազ-
գանուէր Հայուհեաց Ընկերութեան երկ-
րորդ հաւաքից կարգուած է. երաշխաւ-
րութեամբ Մեծ. Գարեգին էֆ. Պաղտատ-
լեանի, զոր կը ծանուցանեմք ի գիտութիւն
ազնիւ բաժնատիրաց. —

ԻՌԱՆԱԿԱՆ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԵՒ
ԲԱՋԱԼԵՐՈՒԹԻՒՆ

Խորագիր
Ի պահանջութիւն հասարակաց բա-
րոյականի բրած ջերմ պաշտպանու-
թիւնը գոհութեան արժանի գտնելով
կը փութամ յայտնել Ձեզ իմ անկեղծ
չնորհակալիքս, և ի քաջալերութիւն
յօժարակամ կը նուիրեմ երկու օրի-
նակ Լայո Գաւառական թերթ Միւս-
ցեալ Ընկերութեան. —

Մնամ յարգանք
ԹԱԳԻՐՈՒ Ս. ՓԱՓԱՋԱՆ

Իսկիւտար 1 Ապրիլ 82

ՀԱՅՈՒՆԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Խմբագիր Տէր.
Խնդրեմ որ հաճիք հետեւեալ տղոց հը-
րատարակել Ձեր ազդեցութեամբ իմ
ընդունելով մեր յարգանք հաւատարմ.
Ազգ. Հայ. Ընկ. Գործ. Ժողովոյ

Ատենադպիր Ատենապետ
Ս. Գ. ՀԱՐԵՆՑ Տ. Մ. ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

Ազգ. — Պ. Մկրտիչ Բ. Ուրիարեան Ազ-
գանուէր Հայուհեաց Ընկերութեան երկ-
րորդ հաւաքից կարգուած է. երաշխաւ-
րութեամբ Մեծ. Գարեգին էֆ. Պաղտատ-
լեանի, զոր կը ծանուցանեմք ի գիտութիւն
ազնիւ բաժնատիրաց. —

Կ. Պոլիս 2 Ապրիլ 1882

ՀԱՅՈՒՆԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Խմբագիր Տէր.
Խնդրեմ որ հաճիք հետեւեալ տղոց հը-
րատարակել Ձեր ազդեցութեամբ իմ
ընդունելով մեր յարգանք հաւատարմ.
Ազգ. Հայ. Ընկ. Գործ. Ժողովոյ

Ատենադպիր Ատենապետ
Ս. Գ. ՀԱՐԵՆՑ Տ. Մ. ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

Ազգ. — Պ. Մկրտիչ Բ. Ուրիարեան Ազ-
գանուէր Հայուհեաց Ընկերութեան երկ-
րորդ հաւաքից կարգուած է. երաշխաւ-
րութեամբ Մեծ. Գարեգին էֆ. Պաղտատ-
լեանի, զոր կը ծանուցանեմք ի գիտութիւն
ազնիւ բաժնատիրաց. —

Կ. Պոլիս 2 Ապրիլ 1882

ՀԱՅՈՒՆԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Խմբագիր Տէր.
Խնդրեմ որ հաճիք հետեւեալ տղոց հը-
րատարակել Ձեր ազդեցութեամբ իմ
ընդունելով մեր յարգանք հաւատարմ.
Ազգ. Հայ. Ընկ. Գործ. Ժողովոյ

Ատենադպիր Ատենապետ
Ս. Գ. ՀԱՐԵՆՑ Տ. Մ. ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

Ազգ. — Պ. Մկրտիչ Բ. Ուրիարեան Ազ-
գանուէր Հայուհեաց Ընկերութեան երկ-
րորդ հաւաքից կարգուած է. երաշխաւ-
րութեամբ Մեծ. Գարեգին էֆ. Պաղտատ-
լեանի, զոր կը ծանուցանեմք ի գիտութիւն
ազնիւ բաժնատիրաց. —

Կ. Պոլիս 2 Ապրիլ 1882

ՀԱՅՈՒՆԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Խմբագիր Տէր.
Խնդրեմ որ հաճիք հետեւեալ տղոց հը-
րատարակել Ձեր ազդեցութեամբ իմ
ընդունելով մեր յարգանք հաւատարմ.
Ազգ. Հայ. Ընկ. Գործ. Ժողովոյ

Ատենադպիր Ատենապետ
Ս. Գ. ՀԱՐԵՆՑ Տ. Մ. ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

Ազգ. — Պ. Մկրտիչ Բ. Ուրիարեան Ազ-
գանուէր Հայուհեաց Ընկերութեան երկ-
րորդ հաւաքից կարգուած է. երաշխաւ-
րութեամբ Մեծ. Գարեգին էֆ. Պաղտատ-
լեանի, զոր կը ծանուցանեմք ի գիտութիւն
ազնիւ բաժնատիրաց. —

Կ. Պոլիս 2 Ապրիլ 1882

ՀԱՅՈՒՆԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Խմբագիր Տէր.
Խնդրեմ որ հաճիք հետեւեալ տղոց հը-
րատարակել Ձեր ազդեցութեամբ իմ
ընդունելով մեր յարգանք հաւատարմ.
Ազգ. Հայ. Ընկ. Գործ. Ժողովոյ

Ատենադպիր Ատենապետ
Ս. Գ. ՀԱՐԵՆՑ Տ. Մ. ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

Ազգ. — Պ. Մկրտիչ Բ. Ուրիարեան Ազ-
գանուէր Հայուհեաց Ընկերութեան երկ-
րորդ հաւաքից կարգուած է. երաշխաւ-
րութեամբ Մեծ. Գարեգին էֆ. Պաղտատ-
լեանի, զոր կը ծանուցանեմք ի գիտութի